

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie

Datum 1 november 2021
Betreft Beantwoording vragen van het lid Van Dijk over de oefening
Steadfast Noon

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die op 11 oktober
jl. gesteld zijn door het lid Van Dijk over de oefening Steadfast Noon.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Henk Kamp

Onze referentie

BS2021022669

Afschrift aan

de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Antwoorden van de minister van Defensie op vragen van het lid Van Dijk (SP) over de oefening Steadfast Noon.

1. Klopt het dat ook dit jaar de oefening Steadfast Noon wordt gehouden? Zo ja, wanneer precies? Zo nee, waarom is met die gewoonte gebroken?

Antwoord

De NAVO-oefening Steadfast Noon vond recentelijk plaats. De NAVO heeft hierover bericht¹.

2. Op welke wijze wordt het transparantiebeleid dit jaar vormgegeven? [i]

3. Is dit transparantiebeleid ook NAVO-beleid? Zo nee, waarom niet, omdat immers secretaris-generaal Stoltenberg vorig jaar in Volkel aanwezig was en zich liet fotograferen?

6. Geldt dit transparantiebeleid ook voor andere deelnemers aan de oefening? Zo ja, welke landen en welke wijze wordt dat vorm in dat land (of die landen) vormgegeven?

Antwoord vraag 2, 3 en 6

In 2020 heeft de NAVO voor het eerst bekendgemaakt dat er een jaarlijkse oefening met nucleaire dimensie plaatsvindt. Dit was een belangrijke stap in het streven naar meer transparantie. Om deze reden is destijds ook gecommuniceerd over het bezoek van de secretaris-generaal van de NAVO aan deze oefening. Binnen de NAVO wordt belang gehecht aan meer transparantie over bondgenootschappelijke activiteiten, als vertrouwenwekkende maatregel en om de kans op misverstanden en miscalculatie te verkleinen. Tevens dient transparantie het doel van geloofwaardige afschrikking. Ook Nederland streeft ernaar zo transparant mogelijk te zijn over de kernwapentaak en daaraan gerelateerde onderwerpen, binnen de kaders van de bondgenootschappelijke afspraken. De Nederlandse inzet binnen de NAVO is er dan ook steeds op gericht om die transparantie waar mogelijk te vergroten. In navolging van de berichtgeving in 2020 is ook dit jaar door de NAVO gecommuniceerd over de oefening. Hierbij is voor het eerst de naam van de oefening, Steadfast Noon, bekendgemaakt.

4. Welke landen nemen dit jaar deel aan Steadfast Noon? Doet ook Nederland mee en zal dat gebeuren door de luchtmacht eenheid in Volkel?

5. Neemt Turkije ook dit jaar niet deel? [ii] Welke internationale onderdelen zijn bij Steadfast Noon 2021 betrokken?

Antwoord vraag 4 en 5

Aan de oefening Steadfast Noon namen ook dit jaar vliegtuigen deel vanuit landen verspreid over het bondgenootschap. Het is aan bondgenoten zelf om bekend te maken of zij deelnemen aan deze oefening. Nederland heeft, net als vorig jaar, deelgenomen met een eenheid van de vliegbasis Volkel. Zoals eerder

---

¹ https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_187041.htm.

aan uw Kamer gemeld, is met de uitvoering van de Nederlandse kernwapentaak één squadron F-16's belast en zijn deze *dual-capable* jachtvliegtuigen gestationeerd op de vliegbasis Volkel.

7. Wat is de inhoud van het Strategic Nuclear Weapon Limit Agreement? Tussen welke landen is het gesloten? [iii]

8. Is het juist dat deze overeenkomst op 5 februari 2021 is afgelopen? Zo ja, is het verlengd en zijn er wijzigingen aangebracht? Welke wijzigingen?

Antwoord vraag 7 en 8

Het Strategic Nuclear Weapon Limit Agreement is als zodanig niet bekend. Indien verwezen wordt naar New START (Strategic Arms Reduction Treaty), kan vermeld worden dat dit bilaterale verdrag tussen de VS en Rusland eerder dit jaar ongewijzigd met vijf jaar is verlengd tot 5 februari 2026.

9. Bent u bereid de Nederlandse deelname aan het Nuclear Sharing beleid uit te faseren?

12. Deelt u de opvatting dat de voorgenomen komst van F-35-toestellen naar Volkel vanaf 30 juni 2022 een goed moment is om het Nuclear Sharing-beleid te beëindigen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 9 en 12

De kernwapentaak van Nederland draagt bij aan de bondgenootschappelijke afschrikking en verdediging, en dus aan de veiligheid van de NAVO en van Nederland. Het garanderen van onze veiligheid is niet gratis, en Nederland is bereid daar een relevante bijdrage aan te blijven geven. Hierdoor wordt ook de cohesie binnen NAVO vergroot en doen we aan feitelijke lastenverdeling. Dankzij de kernwapentaak is Nederland daarnaast in een positie om op constructieve wijze een actieve rol te blijven spelen binnen het bondgenootschap op het gebied van wapenbeheersing. Tegen de achtergrond van de huidige geopolitieke ontwikkelingen, de committering van Nederland aan haar bondgenootschappelijke verplichtingen en de onwenselijkheid van eenzijdige ontwapeningsstappen houdt het kabinet vast aan hetgeen door opeenvolgende regeringen sinds 2002 is gesteld, namelijk dat het altijd de bedoeling is geweest dat de F-35 de bestaande nucleaire taak van de F-16 overneemt.

10. Bent u tevens bereid met de nieuwe Duitse regering in wording te overleggen om samen het Nuclear Sharing beleid te beëindigen?

11. Deelt u de opvatting dat ook de Belgische regering geneigd zou kunnen zijn om het Nuclear Sharing beleid te beëindigen?

Antwoord vraag 10 en 11

Het kabinet doet geen uitspraken over het kernwapenbeleid van andere NAVO-bondgenoten.

[i] Aanhangsel 703 vergaderjaar 2020 - 2021
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ahtk-20202021-703.html>.

[ii] NATO Holds Secret Nuclear War Exercises in Germany, Ignores Turkey -
<https://see.news/nato-secretnuclear-war-exercises-germany-ignores-turkey/> The location of the secret NATO exercises has been identified as the Norvinich Air Base.

[iii] 'Experts confirm that the Strategic Nuclear Weapon Limit Agreement will expire on February 5, 2021.' Zie 'NATO Holds Secret Nuclear War Exercises in Germany, Ignores Turkey' -<https://see.news/nato-secretnuclear-war-exercises-germany-ignores-turkey/>.